

“Marktwerking is goed voor het natuurbeheer”

Nu er minder geld van het Rijk komt voor beheer van natuur, zullen beheerders naar andere inkomstenbronnen moeten zoeken. Daarmee krijgt de term ‘marktwerking’ ook in de natuurbeheerwereld een plek. Misschien is dit wel een goede ontwikkeling voor het natuurbeheer, of juist een bedreiging voor de kwaliteit van natuur?

— Geert van Duinhoven

Ad van Hees, Staatsbosbeheer en Nationaal Bossenfonds

“Goed beheer blijft voorop staan”

> “VOOR MIJ LEGT DE STELLING een link die er helemaal niet is. Goed beheer is goed voor natuur. Marktwerking heeft weinig te maken met de kwaliteit van natuur. Van de andere kant, marktwerking hoeft niet slecht te zijn voor natuur. Marktwerking moet je alleen niet zien als ‘U vraagt, wij draaien’. Marktwerking zie ik in deze als een manier om de markt te betrekken bij ons werk. Onze doelstelling is immers het goed beheren van natuur. Dat staat voorop. Nu de geldstroom vanuit de overheid minder wordt, zullen we andere bronnen moeten zien aan te boren. Die zoektocht is een kwestie van marktwerking, of in ieder geval het verkennen van de markt: Wat willen mensen, wat willen bedrijven, hoe kun je mensen verbinden aan die natuur? Een van de mogelijkheden is het verleiden van bedrijven om te investeren in bossen en daarvoor hebben we als Staatsbosbeheer samen met een aantal partners het Nationaal Bossenfonds opgericht. Bedrijven kunnen instappen en in ruil daarvoor leggen wij dan bos aan. De bedrijven verbinden zich aan dat bos, ze zijn als bedrijf blijvend verbonden aan die plek. En de werknemers, in het mooiste geval, raken emotioneel verbonden aan dat stuk bos. Dan wordt het investeren in het bos dus meer dan alleen het puur zakelijke van een imago.”<

Oene Gorter, landgoedeigenaar

“Langjarig concessiemodel is efficiënter”

> “MARKTWERKING IS GOED voor de natuur omdat zonder markt het natuurbeheer weliswaar effectief kan zijn, maar niet efficiënt. Dus ook zonder economische crisis ben ik erg voor meer marktwerking. Bovendien leidt het tot een lager beslag op publieke middelen. Kijk het huidige natuurbeheer is wel effectief, dat wil zeggen, het behaalt over het algemeen de gestelde doelen. Maar het kan voor goedkoper, veel slimmer. In denk dat de oplossing ligt in een publiek-private samenwerking tussen overheden en particulieren. Het moge duidelijk zijn dat de overheid een rol heeft in het behouden van de natuur, dat is een gemeenschappelijk goed. Maar private partijen, dus ook de terreinbeheerders, kunnen het beter beheren, indien zij daartoe voldoende geprikkeld worden. Mensen willen eigenlijk best investeren in grond, dat hebben ze al eeuwen lang gedaan. Investeren in grond is de meest solide belegging die je je kunt voorstellen. Zeker op dit moment. Maar de regelgeving maakt het zo onaantrekkelijk om grond te hebben, dat steeds minder mensen het doen en de overheid ondertussen Natuurmonumenten en de provinciale landschappen bij aankoop subsidieert en daarmee de hele grondmarkt verstoort. Ik ben dan ook blij, maar niet verrast, dat de Europese Commissie deze werkwijze onlangs heeft aangemerkt als staatssteun. Ik zie veel meer in een langjarig concessiemodel waarin bijvoorbeeld groepen burgers samen geld inleggen en samen eigenaar worden van een natuurgebied en het gaan beheren. Ze sluiten vervolgens een contract met de overheid waarin ze afspraken maken over doelen etc en vervolgens gaan die eigenaren aan de slag. Ik ben er van overtuigd dat zij dat op een effectieve en efficiënte wijze kunnen vormgeven. En daar profiteert ook de natuur van want de eigenaren worden aan het einde van de rit afgekend op de resultaten. Zij zullen dus hun uiterste best doen om een rendement te maken en een mooie natuur te leveren.”<

Gé Peterink, ondernemer natuurbegraafplaats

“Marktwerking is goed, maar wel met goede toezichthouder”

> “MARKTWERKING IN DE ZORG is heel populair. We zijn ervan overtuigd dat het zorgt voor eerlijke kansen en betere kwaliteit. Om diezelfde reden is marktwerking ook goed voor de natuur. Het prikkelt om tot het beste natuurresultaat te komen, met als beloning de beste marktprijs. En een goede natuurondernemer kan daarmee een leidende positie in de natuurmarkt verwerven. Belangrijke voorwaarde is dat de concurrentieregels als uitgangspunt voor marktwerking, net als in de zorg, correct worden nageleefd. De NMNA, de Nederlandse Mededinging Natuur Autoriteit moet daar op toezien. De overheid bijvoorbeeld mag de spelers in die markt niet oneerlijk bevoordelen. Er moet ruimte zijn voor grote en kleine natuurspelers. Nieuwe natuurondernemers en natuurniches moeten in het belang van de innovatiekracht en de kwaliteitsontwikkeling eerlijke kansen krijgen. Waarborgen voor door de markt betaalde gevarieerde natuurbeleving is immers ook belangrijk voor de gezondheid van mensen.

Ik ben een kleine natuurondernemer. Heb met het concept natuurbegraaven een niche ontwikkeld die maatschappelijk voorziet in een behoefte en die mens en natuur op een unieke manier met elkaar verbindt. In een ondernemingsplan en een bosinrichtingsplan hebben we laten zien hoe we natuurwaarden in stand houden en verbeteren. Uit oogpunt van eerlijke marktwerking heb ik echter nog een probleem. Wij mogen van de overheid vanwege natuurbelang geen as verstrooien, dat is – terecht – niet goed voor het milieu. Het overheidsbedrijf Staatsbosbeheer verstrooit echter wel as in natuurgebieden. Dat is oneerlijke concurrentie. Ik wil daarom een klacht indienen bij de NMNA.” <

Wim de Jong, Brabants Landschap

“Oppassen voor je natuurdoelstellingen”

> “VOLGENS MIJ KLOPT DIE STELLING, zolang je de doelstellingen van het natuurbeheer niet uit het oog verliest. Er is een groot aantal mogelijkheden waarop wij als natuurbeheerders meer marktgericht kunnen werken. Tot voor kort bijvoorbeeld haalden de boeren hier uit de buurt stro uit Frankrijk voor hun potstal. En ondertussen betaalden wij om van ons pitrusmaaisel af te komen. Door een en ander eens uit te rekenen en creatief te kijken naar oplossingen, leveren wij dat maaisel tegenwoordig aan die biologische boeren met een potstal.

We moeten alleen wel oppassen dat de marktwerking niet ten koste gaat van de natuur. Je kunt bijvoorbeeld uit een multifunctioneel bos heel veel biomassa halen. Dat kan financieel het nodige opleveren maar je moet dan oppassen voor je natuurdoelstellingen. Datzelfde geldt voor bijvoorbeeld natuurakkers. Die bemest je liever niet te veel zodat je daar typische akkerkruiden en akkervogels krijgt. Maar met wat meer bemesting haal je wel een grotere opbrengst van je akker, maar boet je in op je natuurwaarden. De financiële drive moet dus niet te groot worden.

We moeten vooral heel creatief zijn. Je zou in het geval van die akker bijvoorbeeld het middenstuk van een perceel juist iets meer kunnen bemesten en de mooie, kleurige aantrekkelijke randen veel minder bemesten. En zo zijn we als Brabants Landschap inmiddels aan allerlei kanten aan het rekenen en creatieve oplossingen aan het bedenken om toch wat meer geld te halen uit de natuur zonder dat het ten koste gaat van de natuur zelf.” <

Wilt u een stelling aandragen? Mail naar:
redactie@vakbladnbl.nl
